

Sažetak

Međunarodno tržište drvnih proizvoda krajem I polugođa 1978. godine

U industrijski razvijenim zemljama stopa rasta bruto-društvenog proizvoda u 1977. g. bila je manja od očekivane. To je posledica oprezne restriktivne, monetarne i fiskalne politike u mnogim zemljama. Najviša stopa rasta bila je u zemljama južne Evrope, sa izuzetkom Španije i SAD. Znatno je smanjena i stopa porasta nacionalnog dohotka u SSSR-u i zemljama Istočne Evrope. Izgleda da će stopa rasta u 1978. g. biti veća (Francuska, Italija i donekle SR Nemačka).

Brzi oporavak na tržištu drveta u 1976. g. nije se nastavio u 1977. g. Stanje nije bilo isto za sve proizvode od drveta. Najviše su bili pogođeni rezana građa četinara i ploče od drva zbog pada stambene izgradnje. Potražnja i ponuda građe lišćara, osim hrasta i nekih tropskih vrsta drveta, na kraju godine bile su prilično izbalansirane.

U 1978. g. ušlo se sa suprotnim tendencama na tržištu rezane građe četinara i lišćara. Tržište rezane građe četinara otvoreno je tek polovinom februara. Početkom proleća cene rezane građe četinara stabilizovane su na nivou nižem za 20% od prošlogodišnjih cena. Na tržištu lišćara došlo je do porasta i tražnje i cena, a prosečan porast cena do kraja juna nije bio veći od 8%. U toku ranog proleća bila je u nekim zemljama pala potražnja nekih sortimenata rezane građe bukve, što je nadoknađeno većom tražnjom sledećih meseci.

Hronično slabo korišćenje kapaciteta u industriji ploča iverica nastavilo se i prvih meseci 1978. g. Zbog oštre konkurencije cene su zadržane na niskom nivou.

Evropska industrija šperploča trpela je zbog konkurencije iz zemalja Jugoistočne Azije. Cene finskih brezovih šperploča krajem 1977. i početkom 1978. g. bile su za 30% niže od cena po listi. Počevši od aprila počele su da rastu cene svih proizvođača. Potražnja panelploča bila je slaba u celom polugođu, a cene su stagnirale.

Stanje na tržištu ploča vlaknatica bilo je slično stanju kao kod ploča iverica.

Krajem polugođa došlo je do oporavka i na tržištu celuloze. Zalihe su smanjene, potražnja porasla, što je stvorilo uslove, ako porastu i cene papira, da se u III kvartalu povise cene.

U ranu jesen, očekuje se porast potražnje i porast cena svih proizvoda od drveta.

INTERNATIONAL TIMBER MARKET IN THE FIRST SIX MONTHS 1978

Summary

In the industrially developed countries the rate of growth of the gross national product in 1977 was lower than it had been expected. It is a consequence of a careful restrictive monetary fiscal policy in many countries. The highest rate of growth has been recorded in the South European countries, with the exception of Spain, and in the USA. The rate of growth of the gross national product has been significantly lowered in the USSR and the countries of the East Europe. It seems that the rate of growth in 1978 will be higher (France, Italy and to a certain degree West Germany).

Quick recovery on the timber market in 1976 did not continue in 1977. It did not relate to all wood products. Coniferous sawn timber and wooden boards were most significantly affected because of fall in the housing construction. Supply and demand of deciduous timber with the exception of oak and some exotic species of wood were rather equalized by the end of the year.

There appeared quite opposite tendencies on the deciduous and coniferous timber market in 1978. The coniferous sawn timber market was opened only around the middle of February. At the beginning of spring the prices of coniferous sawn timber stabilized on a level lower by 20 percent in comparison to the last year prices. There was a growing demand and increase in prices on the deciduous timber market and an average growth in prices up to the end of June did not exceed 8 percent. Early in spring there has been recorded a fall in demand of some assortments of sawn beech which has been compensated by a higher demand in the months that followed. Demand for veneer logs of African standard species of wood could not satisfy requirements. The prices of logs in the countries of the Southeast Asia have been increased. Sawn timber in Africa has been sold out several months in advance.

Permanent poor utilization of capacities in the industry of particle boards continued in the first months of 1978. Keen competition kept the prices on a low level.

European industry of plywood suffered because of competition from the Southeast Asia. The prices of the Finnish birch plywood at the end of 1977 and the beginning of 1978 were by 70 percent lower from the prices in the list. From April on, the prices of all manufacturers started to go up.

At the end of the first half-year a recovery on the cellulose market has been recorded. Reduction of stock and the growing demand created conditions for the prices of cellulose to be raised if the prices of paper go up.

Early in autumn there is expected a growing demand and increase in prices for all wood products.

* Prof. dr DUSAN ORESCANIN, dipl. ing. Šumarski fakultet, Beograd

1. Opšta ekonomska situacija

U industrijalizovanim zemljama Zapadne Evrope stopa rasta bruto-društvenog proizvoda u 1977. g. iznosila je oko 2,5%. To je daleko niže od očekivane. Dosta viša bila je u SR Nemačkoj i Francuskoj.

Izrazito usporavanje stope rasta od sredine 1976. g. do sredine 1977. g. bila je posledica oprezne restriktivne monetarne i fiskalne politike u mnogim zemljama. Glavni razlog za ovakvu politiku bio je strah od ponovnog razbuktavanja inflacije, koja je u dobrom delu zemalja već niz godina ostala visoka. Neke male zemlje pokušale su da pomoću drugih zemalja povećaju izvoz, ali im to nije uspelo.

Stopa rasta u južnoj Evropi, uključujući i Jugoslaviju, bila je veća od 5%. Izuzetak u ovom regionu bila je Španija, gde je bila ispod 2%.

U SAD je rast u I polугоду bio vrlo buran, dok je u II polугоду malo oslabio. Za celu godinu bio je nešto veći od 5%.

U SSSR-u i zemljama Istočne Evrope stopa rasta nacionalnog dohotka od 8,8% 1973. g. pala je na 5,3% u 1976. g. Na toj visini je ostala i 1977. g. Smanjenjem stope rasta želeo se smanjiti deficit koji je nastao u razmeni s industrijski razvijenim zemljama Zapada.

Izgledi su da će stopa rasta u celoj 1978. g. biti veća. Neke zemlje Zapadne Evrope su preduzele mere da se to ostvari. Naročito se pritisak čini na SR Nemačku da ubrza stopu rasta i tako poveća uvoz. U ovoj zemlji će ona, verovatno, preći 4,5%. Stopa rasta u SAD se ubrzava iz meseca u mesec i pred kraj I polугода dostigla je 8%.

2. Drvno tržište krajem 1977. g.

Brzi oporavak na tržištu drveta 1976. g. nije se nastavio u 1977. g. Izvoz rezane građe četinaru bio je nešto niži a uvoz nešto viši nego 1976. g. U cilju da održi nivo cena, Švedska je smanjila proizvodnju za oko 7%. I obim prodaje i izvoza bili su niži nego pethodne godine. Stagnacija na tržištu rezane građe četinaru krajem godine naročito je pogodila zemlje Skandinavije. Ni izvoznici u Austriji nisu bili naročito zadovoljni situacijom, mada je izvoz u Italiju i Srednji istok tekao normalno.

Na tržištu lišćara situacija je krajem godine bila mnogo bolja. Nagli porast cena drveta na panju u jesen u Francuskoj doneo je dosta uznemirenja na tržištu. Povišenje cena hrastovine kretalo se 30 — 40% a bukovine, u nekim krajevima, i 20 — 40%. To je bio glavni uzrok porastu cena rezane građe lišćara, naročito hrasta, tokom I polугода 1978. g.

Potražnja furnira, naročito hrastovog, bila je vrlo živa. Bila je živa potražnja i ploča iverica, mada kapaciteti nisu mogli biti potpuno iskorišćeni. Evropska industrija šperploča, naročito u Finskoj, došla je u tešku situaciju, i to zbog konkurencije iz zemalja Jugoistočne Azije. Cene finskih šperploča pale su za 30%.

Industrija celuloze, u prvom redu u Švedskoj i Finskoj, našla se u jednoj od najtežih posleratnih situacija. Cene dugovlaknaste beljene sulfatne celuloze pale su na 350 dolara/tona CIF. Zbog velikih zaliha smanjili su proizvodnju i proizvođači u Švedskoj i Finskoj. Sve zemlje tradicionalni izvoznici celuloze izvezli su u 1977. g. manje nego u 1976. g. Stanje na tržištu papira bilo je nešto bolje nego na tržištu celuloze. Jedino su cene pale na veoma nizak nivo. Proizvodnja papira u Skandinaviji bila je manja, ali u Francuskoj, Severnoj Americi i Velikoj Britaniji veća nego 1976. g.

3. Stanje u I polугоду 1978. g.

3.1. Rezana građa četinaru

Već u kasnu jesen 1977. g. bilo je jasno da će u 1978. g. morati doći do pada cena. To se potvrdilo kada su Poljaci krajem godine u Velikoj Britaniji ponudili 100.000 m³ rezane građe po cenama za 20% nižim od ranijih. Mada su Šveđani i Finci prestano prodavali manje količine građe, ipak do pravog otvaranja tržišta došlo je tek polovinom februara, i to zbog sovjetskih ponuda u kontinentalnoj Evropi i Velikoj Britaniji. Prva sovjetska ponuda u Velikoj Britaniji obuhvatala je 450.000 m³ rezane građe bora / ariša i smrče / jele. Cene su snižene, zavisno od sortimenata, od 12 — 21% u odnosu na cene iz prethodne godine. Na osnovu ove i druge ponude, koja je, uz neznatno više cene, usledila sredinom aprila, Sovjeti su u Velikoj Britaniji prodali 1,3 miliona m³ za isporuke u 1978. g. U sličnom odnosu Sovjeti su snizili cene i u svojim ponudama i u Francuskoj, Holandiji, SR Nemačkoj i Danskoj. Jedino su kod ponuda u Italiju (400.000 m³) cene ostale nepromenjene. Sve ponude su dobro prihvaćene, i prodano je uglavnom više od onoga što je prvobitno ponuđeno. U isto vreme vrlo aktivni na tržištu bili su Čehoslovaci, Poljaci i Rumuni. Austrija je, kao i obično, težište dala Italiji, gde su mnogobrojni izvoznici međusobno konkurisali u cenama. Tako su cene rezane građe III/IV kl. široke, 4 m dugačke, pale na 1800 šilinga/m³ fco granica.

Finci i Šveđani su nastojali da prodaju više nego prethodne godine. To im je i uspelo. Finci su do kraja aprila prodali 2,675.000 m³ prema 2,528.000 m³ u istom periodu 1977. g., a Šveđani su do kraja marta prodali 3,280.000 m³ prema 2,970.000 m³ u 1977. g.

Krajem I kvartala cene su ostale na nivou koje su u proseku bile za 20% niže od cena u prošloj godini. Posle velikih prodaja koje su završene u aprilu, cene su na tome nivou stabilizovane. Pada posle toga nije bilo, ali je na nekim tržištima u toku juna bilo manjih pomeranja cena na više za neke sortimente (u/s u Švedskoj). U II kvartalu nije bilo poboljšanja vrednog pomena, a III će biti slab zbog godišnjih odmora. U II kvartalu ni uvoznici nisu bili zainteresovani za obaranje cena da ne bi obezvređili svoje zalihe. Pošto je u maju bilo jasno

da do daljeg pada cena neće doći, uvoznici su bili više raspoloženi za dispozicije na duži rok. U izgledu je i porast stambene izgradnje koja snosi glavnu odgovornost za pad potrošnje drveta u periodu 1974 — 77. g. U SAD će izgradnja stanova (1,8 mil. jedinica) u najgorem slučaju dostići nivo iz 1977. g., a očekuje se da će u 1979. g. dalje porasti. Doduše, u Velikoj Britaniji i Italiji stambena izgradnja je i u I polугоду ostala na niskom nivou, ali su izgledi za II polугоду mnogo povoljniji. Očekuje se jači porast stambene izgradnje u Francuskoj i oporavak u SR Nemačkoj i Grčkoj. U Švajcarskoj, Holandiji i Italiji stambena izgradnja će ostati na prošlogodišnjem nivou.

Stanje u Sredozemlju bilo je različito. Realizacija obimnih planova izgradnje moraće još pričekati. U Tunisu i Alžiru došlo je do stagnacije. U Saudijskoj Arabiji i zemljama Perzijskog zaliva potražnja je porasla a u Iranu se stabilizovala. Potražnja u SAD bila je neprestano visoka, a cene su rasle.

Teškoće u plasmanu krajem 1977. i početkom 1978. g. dovele su do pada proizvodnje u Skandinaviji, Južnoj Nemačkoj i Austriji. Istovremeno je u Skandinaviji pušteno u pogon nekoliko većih pilana, koje sledećih meseci mogu povećati ponudu na evropskom tržištu. U jesen, posle završetka godišnjih odmora, očekuje se porast potražnje i cena, pre na severu a onda pred kraj godine i na jugu Evrope.

3.2. Građa lišćara

3.2.1. Rezana građa

U 1977. g. došlo je do umerenog porasta evropske proizvodnje rezane građe lišćara (18,9 mil. m³). Umereni porast se nastavio i u 1978. g. Očekuje se, naime, da će za celu godinu proizvodnja porasti za oko 400.000 m³. Ukupan je evropski uvoz u 1977. g. iznosio oko 5,7 mil. m³, od čega oko 2,7 mil. m³ iz umerene zone.

Živa potražnja iz 1977. g. nastavila se i u 1978. g. Upravo na tržištu rezane građe lišćara došlo je do razvoja suprotnog od onoga na tržištu četinarara. Sa izuzetkom ranog proleća, rasli su i tražnja i cene. Posle sajma nameštaja u Kölnu (januara 1978. g.) osetno je porasla tražnja rezane građe hrasta i jasena. Potražnja rezane građe bukve u prvo vreme bila je nešto slabija, naročito u Italiji i Španiji, ali sledećih meseci je oživela, naročito zbog visoke tražnje u Italiji, Egiptu i nekim zemljama Mediterana. Potražnja u Velikoj Britaniji i Holandiji bila je normalna. Cene svih vrsta bile su u konstantnom porastu, mada daleko sporijem od cena trupaca. Cene su rasle i zbog toga što su, zbog velikih isporuka krajem godine, izvoznici iscrpili svoje zalihe. Italija je, kao i ranije, kupovala sirovu rezanu građu.

Izvozne pilane u Zapadnoj Africi već do kraja marta rasprodale su sve raspoložive količine za nekoliko meseci unapred. Cene rezane građe sipo/utilea dostigle su rekordnu visinu. Ponuda i potražnja

u Jugoistočnoj Aziji bile su izravnane, a cene u blagom porastu. Na tržištu rezane građe lišćara nije bilo spektakularnih promena cena ni u 1977. ni u 1978. g. Izuzetak je rezana građa hrasta zbog porasta potražnje i pada proizvodnje u SAD usled duge i oštre zime. Naravno, tome su pridonele i visoke cene drveta na panju. Ako se uzmu u obzir sva tržišta, cene rezane građe lišćara porasle su u proseku za 6 — 8%. Naravno bilo je i porasta koji je dostigao 15%.

Na tržištu rezane građe hrasta sve veću ulogu ima američki hrast, jer od ukupne proizvodnje rezane građe lišćara u SAD na njega otpada 50%. U tome beli hrast učestvuje sa svega 10%. Crveni hrast, međutim, ima bolju prođu u SAD i SR Nemačkoj zbog toga što ima manje grešaka nego beli hrast.

Nakon zatišja, koje normalno nastaje u toku leta, u jesen se očekuje dalji porast potražnje i cena. To će biti naročito izraženo na tržištu rezane građe hrasta.

3.2.2. Trupci

U 1977. g. se nastavio oporavak na tržištu trupaca koji je započet 1976. g. To je bilo jasno izraženo u II polугоду. Ukupan evropski uvoz iznosio je 9,6, a izvoz nešto preko 2,0 mil. m³. Uvoz i izvoz u 1978. g. treba, prema očekivanju, da ostanu na nivou iz 1977. g.

Ponuda trupaca klasičnih crvenih afričkih vrsta drveta u I kvartalu nije zadovoljavala potražnju. Proizvođači nisu htjeli da prodaju trupce boljeg kvaliteta bez lošijeg. Uvoznici su, opet, imali velike zalihe trupaca lošije kvalitete koje nisu mogli da prodaju bez mešanja sa trupcima boljeg kvaliteta. Zbog toga je u prva dva meseca bilo malo poslova iako su bili potrebni i izvoznici i uvoznici. Sledećih meseci dolazi do porasta i ponude i potražnje. No, kako je u nekim zemljama kišna sezona počela ranije nego obično, neki uvoznici u Zapadnoj Evropi nisu obezbedili dovoljne količine trupaca. To se u prvom redu odnosi na fabrike furnira. U celom polугоду potražnja furnirskih trupaca bila je manja od ponude, a cene su rasle. Upravo bile su za istu vrstu različite u raznim zemljama. Ponuda i potražnja trupaca za rezanje bila je bolje izbalansirana. Izrazit izuzetak bili su trupci sipo/utilea. Nestašica ovih trupaca nije bila ublažena ni pred početak kišne sezone.

Pad ponude trupaca sipo/utilea kvaliteta I-M iz Obale Slonovače i Gane nije mogao biti nadomešten porastom izvoza iz Liberije, Kameruna i Konga. Zbog toga su i cene izuzetno visoke. Prerađivači koji ne mogu da podnesu ovako visoke cene preorijentalisali su se na druge vrste drveta. To su u prvom redu Swietenia mahagony iz Brazila, tamni crveni meranti iz Malaje, Singapura i Indonezije, lauan iz Filipina, niangon i sapeli iz Afrike.

Cene trupaca iz Jugoistočne Azije počele su da rastu još u decembru, a što se nastavilo sve do maja. Najveći porast je bio u martu kada je iznosio 5—6 dolara po m³. One su, npr. u aprilu (lauan)

FOB Davao, iznosile 91 dolar, što je za 10 dolara više nego u februaru. Cene merantija na Kalimantanu kretale su se oko 60 dolara, ili za 5 dolara više nego u februaru. Približno isti porast imale su cene u Sabahu. Do parasta je došlo i pored toga što su cene u Japanu bile u aprilu u padu, zbog pada koncerna Eidal pod stečaj.

3.3. Ploče na bazi drveta

3.3.1. Ploče iverice

Proizvodnja, trgovina i potrošnja ploča iverica dostigle su rekordan nivo u 1977. g.: proizvodnja 22,3, uvoz 4,1 a izvoz 4,3 mil. m³. U 1978. g. se očekuje porast proizvodnje od 1 milion m³, dok uvoz treba da ostane na nivou iz 1977. g. Ovi rezultati mogu zavarati ako se zaboravi činjenica da postoji značajan višak kapaciteta. To donosi velike nevolje industriji jer se pojavljuje oštra konkurencija na tržištu. God. 1973. je bila poslednja godina kada su ponuda i potražnja bile izbalansirane.

SR Nemačka je, s izuzetkom 1972. i 1973. g., bila vodeći svjetski proizvođač i potrošač ploča iverica. U 1977. g. pretekla su je SAD sa proizvodnjom od 6,7 mil. m³, što je za 26% više nego u 1976. g. ili za 0,6 mil. m³ više od proizvodnje u SR Nemačkoj.

Raskorak između ponude i potražnje nastavio se i u I polугоду 1978. g. Posle Sajma nameštaja u Kölnu potražnja je oživela, ali je u toku sledećih meseci oslabila. I kvartal je bio nešto lošiji od istog perioda 1977. g. Konkurencija u celom polугоду bila je oštra, naročito iz Francuske, Italije, Belgije, Švedske i zemalja Istočne Evrope. Velika Britanija i Francuska su tražile da se preduzmu antidampinške mere prema nekim izvoznicima iz Švedske. I pored slabijeg korišćenja kapaciteta i povremenih zastoja u potražnji, došlo je do blagog porasta cena. Postojeći nivo cena, međutim, jedva pokriva troškove proizvodnje.

3.3.3. Šperploče i panelploče.

Uvoz šperploča u Evropi bio je 1977. g. za 30% manji nego u 1976. g., kada je imao rekordan porast (za 60% u odnosu na 1975. g.). U tome su porastu najveće učešće imale zemlje Jugoistočne Azije. U 1978. g. se predviđa nešto veći uvoz, ali, prema rezultatima postignutim u I polугоду, nije sigurno da će se to i ostvariti. Doduše potražnja je u toku januara bila veća od očekivane, zbog visoke potražnje od strane industrije nameštaja u Velikoj Britaniji i SR Nemačkoj. U januaru su porasle cene šperploča u Jugoistočnoj Aziji i Severnoj Americi. Došlo je do izvjesnog oporavka i u finskoj industriji šperploča, mada su cene bile za 30% ispod cena po listi. U martu je ponovo porasla potražnja, jer su se uvoznici uverili da cene više neće padati. U maju i junu cene su porasle na širokom frontu. Finci su ukinuli rabate i tako povisili cene klasičnih ploča za 10%. Francuzi su povisili cene za 10%, Rumuni za 8 — 12%, Švajcarci 6,5%, Kanađani za 7%, a zemlje Jugoistočne Azije za 15%. Potražnja

je bila u porastu, jer se više šperploča koristi u građevinarstvu, a i uvoznici su kupovali više od stvarnih potreba zbog straha od porasta cena. Evropska industrija bukovih šperploča došla je u teškoće zbog toga što je oslabila potrošnja ploča za pakovanje, a i zbog visokih cena trupaca. Zbog visokih cena rezane građe bukve, dobar deo trupaca za ljuštenje prerađivao se na pilanama. Konkurencija bukovim šperpločama bile su i ploče iz Jugoistočne Azije. Potražnja panelploča je slabija, a cene su stagnirale.

3.3.3. Ploče vlaknatice

Industrija vlaknatice imala je iste probleme kao i industrije ostalih ploča od drveta. Proizvodnja je iznosila 4,4, a izvoz i uvoz po 1,2 miliona m³. U 1978. g. očekuje se nešto veći uvoz, ali proizvodnja i izvoz će, verovatno, ostati na istom nivou iz 1977. g. Uvoz zemalja Istočne Evrope iz SSSR-a bio je nešto veći od izvoza iz Evrope u ostale regione.

3.3.4. Celuloza

Nezavisna situacija u koju je zapala industrija celuloze u 1977. g. nastavila se i prvih meseci 1978. Proizvodnja, npr. u Švedskoj, bila je za 23% niža od proizvodnje u 1977. g. Najveće smanjenje bilo je kod nebeljene sulfatne celuloze. Cena dugovlaknaste sulfatne celuloze, beljene, snižena je sa 415 na 350 dolara za tonu CIF. Cene u Severnoj Americi bile su nešto niže.

Stanje zaliha kod proizvođača bilo je početkom 1978. g. niže nego u II polугоду 1977. g. zbog toga što se iskorišćenje kapaciteta u zemljama Skandinavije kretalo oko 65 — 70%, a kod drvenjače oko 50%. Visoke zalihe kod proizvođača nisu smetale uvoznicima jer im je to omogućavalo kupovanje uz promptne isporuke i niže cene. Najveći problem Skandinavaca bio je kako obezbediti stabilizovanje cena i bolje iskorišćenje kapaciteta, povećati učešće na tržištu, koje je smanjeno zbog fleksibilnije politike cena Amerikanaca. Američka industrija celuloze imala je očigledne prednosti zbog nižih cena drveta i pada kursa dolara. Uticaj pada kursa dolara donekle je ublažen devalvacijom skandinavskih valuta.

U martu i aprilu porasla je potražnja celuloze u SAD, u Evropi i na Dalekom istoku. U Evropi je najveća potražnja dolazila od strane industrije grafičkog papira. Zalihe kod proizvođača su pale na oko 2 miliona tona. Iskorišćenje kapaciteta u SAD je iznosilo 81, a u Kanadi 85%. Zbog visokih zaliha, proizvodnja u Skandinaviji je još uvek bila ograničena. Cene su stabilizovane na nivou oko 320 dolara CIF za tonu dugovlaknaste beljene sulfatne celuloze, mada je u južnim državama SAD bilo prodaja i po 300 dolara. Beljena lišćarska celuloza prodavana je po 285 — 290 dolara, a nebeljena po 260 — 280 dolara / tona CIF. Cene bukovih sulfatne beljene celuloze kretale su se oko 300 dolara / tona. U maju i junu napredak je bio očigledan. To se naročito odnosilo na Švedsku. Zalihe su smanjene ograničenjem proizvodnje i povećanjem izvoza, prvenstveno u zemlje van Evrope. Iskorišćenje kapaciteta izno-

silo je 70 — 75%, a isporuke su odgovorale korišćenju od 90%. Cene dugovlaknaste beljene sulfatne celuloze nisu bile niže od 320 — 330 dolara. Zalihe celuloze kod prerađivača bile su ispod nivoa koji se smatra normalnim.

Krajem I polugođa bili su ispunjeni neki uslovi koji omogućuju povišenje cena celuloze. To su smanjene zaliha i porast potražnje. Jedini uslov koji još nije bio ispunjen jeste porast cena papira. Cene papira su bile na najnižem mogućem nivou, ali s tendencom blagog porasta. Smatra se da će u toku III kvartala cene beljene dugovlaknaste sulfatne

celuloze porasti na 340, sulfitne beljene na 325 i brezove 320 dolara za tonu CIF.

LITERATURA

1. OREŠCANIN, D.: Međunarodno tržište drveta, celuloze i papira, Drvarski glasnik, Beograd, br. 1, 2, 3, 4, 5 i 6 — 1978.
2. OREŠCANIN, D.: Međunarodno tržište drveta, celuloze i papira, Privredni pregled, Beograd, br. 6210, 6229, 6250, 6270, 6293 i 6307 / 1978.

Automatska linija »Wemhöner« za oblaganje iverica velikog formata folijama oplemenjenim melaminskom smolom, s uređajem za automatsko ulaganje, podiznim stolom, četkaricom za čišćenje, spremnikom folije, uređajem za polaganje ploče, uređajem za polaganje folije, preša 5.500x2.250

mm s klipovima s gornje strane, spec. pritisak 25 kg/cm², automatsko pražnjenje preše.

Valjčana pruga za prijenos i hlađenje. Uređaj za skidanje rubova.

Uređaj za svrstavanje, poprečna pila.

Pobliže tehničke podatke i cijene na zahtjev.

Wehrmann

WALTER WEHRMANN GmbH

Holzbearbeitungsmaschinen — D-4924 Barntrup 1
Postfach 13 60 — Tel. 052 63/20 91 — Telex 931 502